

pregleda morskega dna, ampak omogočajo tudi vpogled pod samo dno. S temi metodami je možno sorazmerno poceni pregledati velike površine tudi tam, kjer ni najboljše vidljivosti. Avtor priporoča uporabo metod Italiji, ker ima dolgo morskobalo, a z nekoliko obrnjeno logiko bi bilo isto možno priporočiti naši državi, ki ima skrajno kratko morskobalo. V poštev pridejo seizmične metode z različnimi izviri valov, za različne tipe raziskav. *Batimetrija* omogoča izris profila morskega dna v smeri vožnje, s prečesavanjem pa dobimo neke vrste karto dna. *Side Scan Sonar* vrednoti odgovore iz širšega pasu, kar omogoča hitrejši pregled, vendar predvsem za predmete, ki leže na dnu. Naslednji metodi (*Subbottom in Uniboom*) sežeta pod morskobalo, zadnja celo skozi trdo zbit pesek.

Tretji, najobsežnejši del je posvečen posameznim najdiščem, koder so uspeli uporabiti prikazane metode in jih tudi soočiti z rezultati arheoloških sondiranj. Odveč bi bilo naštevati lokacije. Povem naj le, da pripadajo izbrana najdišča raznim časovnim obdobjem, a so tudi geomorfološko močno različna.

Torej si je v sosednji državi v zadnjih letih vrsta arheologov pridobila izkušnje z različnimi geofizikalnimi metodami, a je tudi vrsta geofizikov, ki z njimi sodeluje. Ni naključje, da pri nas delujejo tudi že italijanski izvajalci; naj omenim izkušnje z njimi na obalnem območju (stolnica v Kopru, stolnica v Piranu, še nakaj manjših posegov ter strokovno srečanje v koprskem Pokrajinskem muzeju Koper ob zaključku nedestruktivnih raziskav stolnice v Kopru 3. 6. 1994). Temu naštevanju moram dodati napore nekaterih domačih geofizikov (Predloka, Zabavljje, Koper, koprške soline), vendar s tem preprostim naštevanjem še zdaleč ni podan pregled, še manj pa zgodovina tovrstnih raziskav v Sloveniji. Soočanje je potrebno ob dejstvu, da je v Italiji ustanovljen pri Državnem svetu za raziskave *Institut za uporabo tehnologij v kulturni dediščini*, ki napore te vrste ne le koordinira, ampak jih tudi pospešuje.

Matej ŽUPANČIČ

Bibliographie zur Vor- und Frühgeschichte in der Bundesrepublik Deutschland und Berlin (West) in den Grenzen vor 1990. Das Schrifttum der Jahre 1984 und 1985. Herausgegeben von Frauke Stein in Zusammenarbeit mit Christiane Schier, unter Mitarbeit von Bärbel Fecht, Barbara Klein, Sabine Miesel-Donié, Karl-Heinz Fiedler und Volker Heyd. Franz Steiner Verlag, Stuttgart 1994. 304 strani. ISBN 3-515-06446-X.

Zgoraj navedena bibliografija je oblikovno in vsebinsko nadaljevanje *Ausgewählte Bibliographie zur Vorgeschichte von Mitteleuropa* [Hrsg. R. Hachmann (1984)]. Zajema literaturo, ki obravnava prostor nekdanje Zvezne republike Nemčije od prazgodovine do zgodnjega srednjega veka.

Za prostor nekdanje Nemške demokratične republike so do leta 1990 novosti k "Bibliographie zur Ur- und Frühgeschichte" vsako leto izšle v šestem zvezku revije *Ausgrabungen und Funde*.

Posamezni zvezek je zajel literaturo dveh let. V prvem zvezku (izšel je 1987) je literatura z impresumom iz let 1980 in 1981, v drugem (1991) pa iz let 1982 in 1983.

Pred nami je tretji zvezek, ki pokriva leti 1984 in 1985. V njem so zajete monografije in zborniki, ki so izšli v omenjenih letih, medtem ko velja za revije načelo, da so upoštevani letniki obeh navedenih let, četudi so izšli leto kasneje, in letniki, ki zamujajo in so izšli v teh letih. Več kot 3500 naslovov je sistematično stvarno razvrščenih; delo dopolnjujejo podatki o več kot 500 ocenah in prikazih, zaokrožuje pa ga seznam avtorjev.

Primož PAVLIN